

Nr 40.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter; given Stockholms slott den 13 januari 1933.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Förslag

till

förordning med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För tid, varunder upptages allmän avgift jämlikt förordningen den 30 juni 1932 (nr 325) om upptagande av vissa avgifter för åstadkommande av förbättrad organisation vid avsättningen av mjölk och mejeriprodukter, äger Kungl. Maj:t, där så finnes erforderligt för vinnande av det med avgiftens upptagande avsedda syftet, förordna, att mjölk och grädde (tulltaxenummer 20—22), smör (tulltaxenummer 23) och ost (tulltaxenummer 24) eller någon av nämnda varor icke må till riket införas av annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t eller av Kungl. Maj:t utsedd myndighet lämnar tillstånd till införsel (förordnande om införselmonopol).

2 §.

Förordnande om införselmonopol skall icke utgöra hinder för transitering eller uppläggning å tullager eller provianteringsfrilager av vara, som i förordnandet avses; dock må å provianteringsfrilager upplagd sådan vara icke utan av Kungl. Maj:t eller i 1 § avsedd myndighet för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

Ej heller skall förordnandet hava avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för densamma åtnjutes enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning.

3 §.

Till riket inkommen vara, som på grund av meddelat förordnande om införselmonopol icke får införas, må, därest densamma icke är att enligt lagen den 8 juni 1923 om straff för olovlig varuinförsel eller 4 § anse såsom olovligen införd eller enligt 5 § förklarats förbruten till kronan, åter utföras under de villkor och i den ordning, som tullstadgan föreskriver ifråga om returfortullning.

4 §.

Vad i lagen om straff för olovlig varuinförsel är stadgat skall, med undantag av bestämmelserna i 1 § 6 mom., äga motsvarande tillämpning, där någon utan tillstånd till riket inför eller söker införa i meddelat förordnande om införselmonopol avsedd vara, som icke är tullpliktig; dock skall därvid iakttagas, att bötesstraffet skall ådömas i dagsböter.

5 §.

Den som vid tullbehandling av inkommen vara, som avses i meddelat förordnande om införselmonopol, eller därefter vidtager åtgärd i avsikt att undandraga varan tillämpning av förordnandet, straffes, där ej förfarandet innebär olovlig varuinförsel enligt lagen om straff för olovlig varuinförsel eller 4 § i denna förordning eller förbrytelse, som i allmänna strafflagen är med straff belagd, med dagsböter och have förbrutit varan jämte emballage och kärl till kronan. Kan varan ej tillrättaskaffas, skall värdet gäldas.

6 §.

Den som i strid mot stadgandet i 2 § första stycket disponerar å provianteringsfrilager upplagd vara annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning, straffes med dagsböter.

7 §.

Tullmyndighet, som finner förseelse enligt 5 eller 6 § hava blivit begången, åligger anmäla densamma till åtal.

Förseelsen åtalas av allmän åklagare. Åtalet anhängiggöres vid allmän domstol.

8 §.

Böter, som ådömas enligt 5 eller 6 §, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmän lag.

9 §.

Beträffande egendom, som enligt 5 § är förbruten till kronan, skola bestämmelserna i 21 § lagen om straff för olovlig varuinförsel gälla.

10 §.

Närmare bestämmelser i avseende å förordningens tillämpning meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och gäller till och med den 30 juni 1934. I fråga om sådan under tiden för denna förordnings giltighet begången förseelse, som i förordningen avses, skall vad där är stadgat fortfarande gälla.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärendena, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1933.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden
UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VENNERSTRÖM, LEO,
ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för finans- och handelsdepartementen anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld:

Den 30 juni 1932 utfärdade Kungl. Maj:t, i överensstämmelse med riksdagens beslut (prop. nr 255/1932; R. skr. nr 354/1932), förordning (nr 325) om upptagande av vissa avgifter för åstadkommande av förbättrad organisation vid avsättningen av mjölk och mejeriprodukter. Samtidigt tillsattes statens mjölk nämnd. Förordningen har enligt kungörelse den 16 september 1932 (nr 419) trätt i kraft den 20 september 1932. Den 16 september 1932 utfärdade Kungl. Maj:t tillika kungörelse (nr 420) med tillämpningsföreskrifter till nämnda förordning samt instruktion (nr 421) för statens mjölk nämnd.

De i förordningen avsedda avgifterna äro av två slag, allmän avgift, som må upptagas inom hela riket, och lokal avgift, som må upptagas inom tillförselområdena till olika konsumtionsorter.

Den 14 oktober 1932 utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse (nr 456) om upptagande för tiden 1 november 1932—30 juni 1933 av allmän mjölkavgift. Avgiften bestämdes per 1 kilogram mjölk till 0.1 öre för Norrland utom Gästrikland och till 0.2 öre för riket i övrigt. Samtidigt fastställde Kungl. Maj:t för tiden till och med den 30 juni 1933 plan för användningen av de genom avgiften inflytande medlen. Den fastställda planen har sedermera i vissa hänseenden kompletterats enligt särskilda av Kungl. Maj:t meddelade beslut. Avgiften uppbäres av svenska mejeriernas riksförening u. p. a., som även handhar förvaltningen av de inflytande avgiftsmedlen. Dessa skola enligt planen — sedan kostnaderna för uppbörden, förvaltning och kontroll i viss ordning gäldats — användas för utbetalande av prisutjämningsbidrag å exporterat smör ävensom, intill högst 100,000 kronor, till bestridande av kostnader för åtgärder till rationalisering av avsättningsförhållandena för mjölk och mejeriprodukter. Enligt ett den 11 november 1932 av Kungl. Maj:t meddelat beslut skall av avgiftsmedlen

jämväl utgå prisutjämningsbidrag för viss export av grädde. Beträffande prisutjämnningen å exportsmöret hava i planen lämnats huvudsakligen följande föreskrifter.

Under den tid prisutjämningsförfarandet tillämpas skall svenska mejeriernas riksförening — till ledning för mejeriernas försäljning av runmärkt smör i parti å den inhemska marknaden — genom en noteringsnämnd veckovis sätta en prisnotering, benämnd »Svensk riksnoterung å runmärkt smör». Riksföreningen skall dessutom ombesörja att under den tid, som prisutjämningsförfarandet tillämpas, för svenskt runmärkt smör veckovis upprättas en särskild exportnotering, avseende det under noteringsveckan i genomsnitt erhållna försäljningspriset fritt ombord exporthamn. Statens mjölk-nämnd skall följa berörda två noteringar samt ingripa, därest anledning till anmärkning uppstår. Prisutjämningsbidrag skall utbetalas, då export sker genom riksföreningen eller genom exportör, som biträtt ett mellan riksföreningen och vissa exportörer den 13 och den 16 september 1932 upprättat avtal (smöravtalet), samt i sådana andra fall, i vilka statens mjölk-nämnd medgiver, att bidrag må utgå. Beträffande prisutjämningsbidrag till exportör, som biträtt smöravtalet, skola gälla i samma avtal härutinnan givna bestämmelser (smöravtalet har i detta avseende kompletterats genom ett tilläggsavtal den 1 december 1932; av Kungl. Maj:t lämnat utan erinran enligt beslut den 16 december 1932). I övriga fall skall prisutjämningsbidrag utgå enligt vissa särskilda grunder. Såsom villkor för erhållande av prisutjämningsbidrag gäller i samtliga fall, att den, till vilken sådant bidrag utbetalas, skriftligen förbinder sig att, därest den vara, för vilken bidrag utgått, återinföres och tullfrihet för varan därvid ifrågakommer, till avgiftsmedlen återbetala å varan belöpande bidrag. Riksföreningen är skyldig att medgiva envar smör-exportör, som därom ansöker, att biträda smöravtalet ävensom att, där till riksföreningen ej anslutet mejeri salubjuder runmärkt smör till föreningen, under viss förutsättning och till visst pris inköpa det salubjudna smöret.

Något förordnande om upptagande av lokal mjölkavgift har ännu icke meddelats.

Storleken av importen av mjölk och mejeriprodukter under åren 1930—1932 framgår av följande tabell:

	1930 ton	1931 ton	1932 ton
Smör	8	18	14
Ost: dessertost	183	216	139
annan	485	551	332
Mjölk och grädde:			
kondenserad	207	165	65
torrmjölk	177	172	253
andra slag: mjölk	36	21	59
grädde	27	16	1

För smör, ost, kondenserad mjölk och kondenserad grädde är tullsatsen 20 kronor per 100 kilogram. Å dessertost utgår därjämte en tilläggstull

av 30 kronor per 100 kilogram. Enligt bestämmelse i det vid handelsavtalet med Finland fogade slutprotokollet är emellertid tullsatsen å från Finland härrörande emmenthalost under avtalets giltighetstid bunden vid högst 20 kronor per 100 kilogram. Å torrmjolk utgår en tull av 15 kronor per 100 kilogram. Andra slag av mjölk och grädde än de nu nämnda äro tullfria.

I samband med frågan om upptagande av förenämnda mjölkavgifter har varit under övervägande, om ej vissa importreglerande åtgärder i avseende å hithörande varor borde vidtagas.

Sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet vid 1932 års riksdag anförde härom i sitt över propositionen nr 255 och vissa i ämnet väckta motioner avgivna utlåtande nr 1 följande.

Den hittillsvarande importen av smör till riket vore icke av sådan omfattning, att den kunde utöva något inflytande på smörpriset inom landet. En ändring i detta förhållande kunde emellertid tänkas uppstå, därest den i propositionen föreslagna stödaktionen komme till utförande. För att ej de i propositionen avsedda åtgärderna för åstadkommande av bättre avsättningsförhållanden för mjölk och mejeriprodukter skulle till sina verkningar äventyras genom en ökad import, kunde det därför bliva erforderligt vidtaga särskilda åtgärder däremot. Beträffande vissa i motionsväg framställda förslag om tull eller importreglerande åtgärder ville utskottet framhålla, att den tull, som för ändamålet kunde erfordras, icke kunde med hänsyn till stödaktionens natur för det dåvarande till storleken beräknas samt att skyddsvärdet av en viss tull kunde komma att ändras vid eventuella svängningar i fråga om kronans yttre värde. Utskottet hade därför icke kunnat undgå att finna, att det avsedda ändamålet skulle på ett mera effektivt sätt kunna vinnas genom importreglerande åtgärder.

I enlighet med utskottets hemställan anhöll riksdagen i skrivelse nr 354, att Kungl. Maj:t måtte med uppmärksamhet följa prisutvecklingen å mjölk och mejeriprodukter inom landet och vid eventuellt uppstående stegring av införseln utav mjölk, grädde, smör eller ost vidtaga de åtgärder i handelspolitiskt avseende, som för tryggande av effekten av de med propositionen avsedda stödåtgärderna kunde påkallas.

Sedermera har frågan om reglering av importen av smör varit före i sammanhang med förordnandet om upptagande av allmän mjölkavgift.

Svenska mejeriernas riksförening framhöll i skrivelsen den 19 september 1932, vari föreningen begärde förordnande om upptagande av allmän mjölkavgift, att redan en höjning av det inhemska smörpriset till 2 kronor för kilogram med dåvarande världsmarknadspriser skulle innebära en fara för ökad import av smör, varigenom de inhemska prisstödande åtgärderna skulle kunna omintetgöras.

Kommerskollegium anförde i ett beträffande frågan om den allmänna mjölkavgiften den 3 oktober 1932 avgivet utlåtande följande.

Kollegium ville — ur synpunkten av de handelspolitiska följderna av mjölkregleringens genomförande — fästa uppmärksamheten på att den höjning av inlandspriset å smör, som utgjorde kärnpunkten i förslaget om den allmänna mjölkavgiften, mycket snart torde komma att aktualisera frågan om en reglering av importen av smör. Även om den höjning med 40 å 50 öre per kilogram av inlandspriset, som riksföreningen planerade, företoges successivt, torde dock snart nog spänningen mellan världsmarknadspriset och det svenska inlandspriset bliva så stor, att en import bleve lönande, och hela syftet med mjölkregleringen skulle givetvis förfelas, om en import i större skala skulle komma till stånd. Prisförhållandena på smörmarknaden hade under de senaste månaderna i själva verket tidvis varit sådana, att en dylik import låge inom möjligheternas ram. Det syntes collegium sålunda givet, att risken av en import av exempelvis danskt smör låge nära till hands, därest det svenska inlandspriset skulle komma att t. ex. med 40 å 50 öre överstiga det danska priset. Faran för ökad import av smör vore enligt kollegii mening så påtaglig, att man måste vara fullt på det klara med, att en importreglering torde bliva ofrånkomlig.

Prisutjämningen å exportsmöret trädde i tillämpning den 4 november 1932. »Svensk riksnoterung å runmärkt smör» fastställdes i enlighet härmed första gången den 10 november 1932 för veckan 4—10 november 1932. De hittills fastställda riksnoterungarna framgå av följande tabell, vari till jämförelse upptagits smörnoteringen i Köpenhamn för samma dagar (omräknad i svenskt mynt).

Noteringsdag	Svensk riksnoterung å runmärkt smör	Smörnoteringen i Köpenhamn
	Öre per kilogram	
10 november 1932.....	205	186
17 » »	220	185
24 » »	220	176
1 december »	220	173
8 » »	210	174
15 » »	200	176
22 » »	190	168
29 » »	180	158
5 januari 1933	160	153
12 » »	150	143

Smörnoteringen i Köpenhamn avser priset till mejerierna fritt deras station. Utom noteringen betalas i regel ett överpris av cirka 6 öre per kilogram.

Inom jordbruksdepartementet har efter meddelandet av förordnandet om upptagande av allmän mjölkavgift verkställts utredning rörande de

beredskapsåtgärder, som borde vidtagas med hänsyn till en eventuell ökning av importen av ifrågavarande varor. Syftet med dessa beredskapsåtgärder skulle vara att vid behov utan dröjsmål kunna i lämplig form genomföra den av riksdagen avsedda importregleringen. Vid nämnda utredning har formen av ett statligt införselmonopol för importregleringens genomförande ansetts erbjuda särskilda fördelar framför de utvägar, som eljest kunna stå till buds. I överensstämmelse härmed utarbetades ett utkast till förordning med bestämmelser angående införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter. Utkastet, som i sak överensstämmer med det i det följande omförmälda förslaget till förordning, utsändes jämte en promemoria på remiss till kommerskollegium, generaltullstyrelsen, lantbruksstyrelsen och statens mjölk nämnd. Bortsett från några anmärkningar av formell natur har utkastet av de hörda myndigheterna i deras utlåtanden lämnats utan erinran. Utkastet har därefter inom jordbruksdepartementet underkastats en formell överarbetning, varvid hänsyn tagits till nämnda anmärkningar.

*Departements-
chefen.*

Genom förenämnda prisutjämningsbidrag har, såsom åsyftats, priset å smör å den inhemska marknaden blivit något högre än vad eljest skulle varit fallet. I vad mån detta förhållande kommer att påverka priserna å mjölk och andra mejeriprodukter än smör kan i nuvarande läge ej med säkerhet förutses. Den högre prissättningen å den inhemska marknaden kan emellertid tänkas komma att medföra ökad import av smör. Skulle en en dylik ökning av smörimporten uppstå under inverkan av den högre prissättningen inom landet, torde, därest ej någon importreglerande åtgärd vidtages, inlandspriserna komma att sänkas nedemot den nivå, som bestämmes av världsmarknadspriserna, fraktkostnaderna och gällande tull. Importen skulle visserligen därigenom åter nedbringas, men syftet med mjölkavgifterna och prisutjämningsförfarandet bleve till väsentlig del förfelat. Med hänsyn till nu angivna förhållanden torde — såsom fjolårets riksdag också förutsatt — det beslutade systemet med mjölkavgifter böra kompletteras med vissa anordningar för reglering av importen av hit hörande varor.

Den lämpligaste formen för en eventuell importreglering torde vara ett statligt införselmonopol. Detta synes böra genomföras sålunda, att Kungl. Maj:t av riksdagen medgives rätt att, där så finnes erforderligt för vinnande av det med den allmänna mjölkavgiftens upptagande avsedda syftet, förordna, att mjölk, grädde, smör och ost eller någon av dessa varor icke må till riket införas av annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t lämnar tillstånd till införsel. Meddelande av införseltillstånd bör kunna få av Kungl. Maj:t delegeras till viss myndighet, exempelvis statens mjölk nämnd. Såsom vägledande princip för införselmonopolets utövande synes böra uppställas, att allenast sådan import, vilken kan anses framkallad av spekulation i de högre inhemska priserna, förhindras.

De grundläggande bestämmelserna för nu berörda beredskapsanordning hava sammanförts i det av mig förut omnämnda, inom departementet upprättade förslaget till förordning med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter. Den föreslagna förordningen är av beskaffenhet att böra underställas riksdagen. Med hänsyn till arten av det bemyndigande, som enligt förslaget skulle lämnas Kungl. Maj:t, har jag ansett mig icke böra ifrågasätta längre giltighetstid för förordningen än till och med den 30 juni 1934. Skulle behov av den ifrågasatta beredskapsanordningen finnas föreligga för längre tid än den nyss nämnda, torde frågan härom böra underställas en kommande riksdag. De närmare bestämmelser, som kunna vara erforderliga för tillämpningen av den föreslagna förordningen och i fråga om handhavandet av ett eventuellt införselmonopol, torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Departementschefen uppläser här efter omförmälda förslag till *förordning med bestämmelser om införselmonopol å mjölk och mejeriprodukter* samt hemställer, att förslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Joh:s Thygesen.